

Anulu IV.

Nro 11.

Fóia basericésca.

Organu

pentru cultur'a religiosa a clerului si a poporului.

Redigeata de

Dr. **Alesandru V. Gram'a.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

10 Juniu 1886.

C u p r i n s u l u :

Misionariulu. — Scientia emancipata facia cu religiunea crestina. — Observari referitorie la Liturgieriulu datu in Blasius la 1870. — Chateaubriand despre modula de scriere alu Santei Scripturi. — Unu casu practien despre inferirea in matricula.
— Vietii religiosa a Parisului. — Revist'a basericésca.

Apare in 10 si 25 st. n. a fia-carei luni.

Pretiulu pre unu anu 3 fl. v. a.

Blasius, 1886.

Tipografia Seminariului gr.-cat. in Blasius.

Misionariulu.

E séra, . . linu plutesce corabi'a pre valuri,
Departea dela portu-i si de-ale tierei maluri.
Natur'a i liniscita, tacerea o cuprinde
Si negur'a din ceriuri pre mare linu descinde.

Regin'a noptii ésa din apa, mare, plina,
Si-arunca preste lume vapae de lumina,
Prin aeru trece o siopta doiósa, plangatóre,
Cá murmurulu, ce fuge pre baze muritóre.

Pre podulu naei vine preotulu si zimbesce,
Si faci'a iui senina cu dragu se 'nveselesce,
Elu cade pre genunche cu doru . . . se roga in taina.
Si blanda-i alui facia . . . si négra-i alui haina.

De doue dfile densulu predica | cu tarie, ity Library Cluj
Pre naie la poporulu cuprinsu de grea orbie,
Si ceriulu cu indurare tramisui-au potere,
Se verse in aloru animi sublim'a mangaere.

Atunci pre podulu naei, strabate unu sunetu dulce,
Ce pre aripi de neguri spre ceriuri linu se duce. . . .
E sânt'a rogatiune ce 'n coru dulce-o sioptesce
Intréga adunare. . . . Preotulu linu zimbesce.

Er' faci'a lui se incinge in nori săntu de lumina,
Resplat'a acelor'a, ce impartu legea crestina,
Si apoi cu gându-'n ceriuri, plutesce 'n fericire
Simtindu in al' seu sufletu cerésc'a resplatiare . . .

Dar cându din ceriuri noptea cu aripi neguróse
Descende preste lumea si marea maiestósa, —
Atunci in departare unu fulgeru singuratecu,
Luci, urmatu de-unu tunetu prin aerulu veratecu.

Si toti se róga 'n taina . . . morbosii se radica
Din paturi, . . . si in anemi simtiescu fiori de frica.
La cărma capitanolu corabiei alérga
Si dice: . . O se fie furtuna noptea intréga !

Abia finesce vorb'a, si-unu tunetu î-i respunde,
 Si-apoi unu vîntu poternicu sc intende preste unde,
 Er' valuri colosal, spre mare se radica, —
 Preotulu linu se roga, . . . dar nu simtiesee frica. —

Cuprinsi de fric'a mortii fugu toti cu 'nfiorare
 La funii, la catarturi se deé ajutorare,
 Preotulu sănguru numai remane in liniște
 Spre penitintia drépta pre cei morbosи se-i misce . . .

Unu sunetu se radica din piepturi desperate
 Căci costele si fundulu carabiei suntu sparte,
 Pre luntrii saru cu totii, . . . dar' bolnavii 'n chilie
 Remanu, si „*tatalu nostru*“ sioptescu in armonie.

Ei vedu pre aloru pretini, cum fugu de mortea cruda,
 Din patulu suferintie ei nu potu vai! se fuga —
 Si altii se-i ajute nu potu căci ap'a cresce, . . .
 Preotulu intre densii — si-acum *marturisesce*.

— Aici parinte bune! . . . se-aude unu glasu din luntre,
 Ce se luptă cu valulu inaltu că-naltulu munte,
 Preotulu in liniște privesce 'n juru de sine,
 Si vede că unu teneru, nespoveditu remâne . . .

Seninu spre ceriu se uita si-apoi respunde dulce,
 — Voi me chiamati, eu inse la voi nu me potu duce —
 Unu sufletu se intorce la ceriuri cându moriu eu,
 Si-acést'a o poftesce Prea bunulu Domnedieu! . . .

Apoi 'si pune man'a c'o sănta pietate
 Pre celu ce'si spuneá 'n taina gresiele si pecate —
 Si cându finesce lucrulu . . . linu nai'a se cufunda
 In marea fortunósa, . . . teribila, . . . profunda. —

Si valurile marei cându sórele resare
 Arunca doue trupuri in strensa-mbratiosare. . . .
 . . . La portile eterne implóra *doi* intrare . . .
 Căci Tatalu celu din ceriuri î-i chiama cu indurare. **Georgiu Simu.**

Scientia emancipata facia cu religiunea crestina.

Suntu multe si mari desastrele, ce le a causatu scientia, decându nunumai
 că a ruptu la forte multi ori si ce solidaritate facia cu religiunea crestina, ei
 inca a si pasit facia cu ea că si facia cu unu inimicu, ce i sta in calea

progresului. Tote sufletele adeveratu nobile, apartinea ele ori si carei confesiuni crestine, se implu de dorere vediendu desastrele aceste. Ni suntu cunoscuti destuli barbati protestanti credintiosi, cari deplangu desastrele aceste cu una inima chiaru asia de sincera si cu lacrimi chiar asia de amare, ca si barbati catolici credintiosi. Ni suntu cunoscuti destuli barbati protestanti fideli credintiei, cari privescu cu mare respectu la enciclele Santei Sale, ce eu atat'a blandetia voiescu se aduca balsamu alinatoriu ranei si dorerei acesteia a omenimei de astazi. O facu acesta, pentru-ca suntu convinsi, cumca scientia cea emancipata nu este inimica numai crestinismului, cum este elu intrupatu in baseric'a catolica, ci este inimica crestinismului sub ori ce forma, chiaru si sub form'a cea liberala a protestantismului, o facu acesta, pentru ca sciu si suntu convinsi, ca scientia cea emancipata nu se liniscesce pana candu nu face *tabula rasa* cu ori ce religiune positiva, ce se tiene si sustiene, ca este data de insusi Domnedieu.

Adeveratu, ca atacurile indreptate din partoa scientiei acesteia asupra basericiei catolice suntu multu mai veementi si mai violenti, ca cele indreptate asupra celoru-lalte confesiuni crestine. Acesta inse si are caus'a sa. Nice un'a din cele-lalte basericie crestine nu are atat'a taria si potere de resistintia, ca baseric'a catolica. Nice un'a nu are un'a organisatiune asia compacta si apta de a da facia cu ori ce inimicu, ca baseric'a catolica. Nice una nu are unu trecutu asia de impunetoriu presentelui, ca baseric'a catolica. Cu unu cuventu, nice un'a nu porta sigilulu Domnedieirei asia marcatu si nu are atat'a domnedieesca in sine ca baseric'a catolica. De aci inse de sine urmeza, ca inimicu numelui cretinu urmeza numai una lege elementara a strategiei si a tacticei, candu crestinismulu lu ataca mai tare in representantele lui celu mai poternicu, in baseric'a catolica. Bine sciu eli, ca deca odata este sparta falang'a acesta poternica a crestinismului, atunci celealte confesiuni crestine ca nesce pioneri multu mai debili, voru fi batuti si nimiciti forte usioru. Si trebuie se marturisimu, ca din punctulu loru de vedere trasur'a acesta strategica este catu se poate mai acomodata impregiurariloru, ma este scosa din insasi natur'a loru. Cate ce folosu, ca voru nimici celealte confesiuni crestine, baseric'a catolica inse cea cu pieptulu de granitu remane inca susu?

Pote vedea prin urmare ori cine, catu de nefundata este parerea barbatiloru acelor'a acatolici, cari cugeta, cumca dora atacurile scientiei celei emancipate ar fi indreptate numai si numai in contr'a basericiei catolice, fiind ca dora ea si numai ca ar meritata unu atare atacu. Una atare parere, ce marturisimu, ca ne a surprinsu tare multu, a enunciatu nu de multu si Parentele Melchisedecu, episcopulu Romanului, barbatu de eruditie inalta, si care, ce e mai multu, sciea ore canduva pretiu tare bine meritele basericiei catolice, inse dorere de unu tempu ore care devine totu din ce in ce mai mare inimicu alu ei.

Cu ocaziunea jubileului de 50 de ani a academiei din Jasi Parintele episcopu Melchisedecu a tienutu una vorbire in multe privintie stralucita

despre relatiunea intre baserica si scola. Contiene vorbirea ac st a pre langa unele date istorice interesante si mai multe idei frumose, bune si adeverate despre relatiunea, ce trebuie se fia intre baserica si intre scola. Catra capetu inse incepe si densulu a se tangu  in contr a atacurilor, ce scient a cea emancipata le indrepta asuprta basericei. Tanguirea densului este justa si dr pt . Prec tu este inse tanguirea de justa si dr pt , pre at t a este aperarea de slaba si dedusa din principie de totu false.

Crestinismulu chiaru si inc tuva infectatu, cum se afla elu in baseric a ortodoxa, inca este destulu de tare, c tu manuatu, precum se cuvine, se pota omulu cu ajutoriulu lui respinge atacuri de genul acest a. Nu ave  Parintele Melchisedecu lipsa, dec tu se se provoce la adeverulu internu alu crestinismului, la grandiositatea, nascerea si crescerea lui misteriosa, cari chiaru si inaintea cugetarei celei sceptice de ast di fora de ajutoriulu unei fientie, ce e preste lume, este absolutu cu nepotintia a-le esplic  numai din cause naturali c  pre alte religiuni de pre pamentu. Deca o face  densulu ac st a cu spiritulu ce-lu caracteris za si cu dictiunea lui cea clara, atunci si deca nu a toturor, dara de siguru la nu pucini li ar fi deschisu inim a pentru religiunea cea domnedie sca crestina.

In locu de ac st a inse densulu si a facutu una linia de aperare cu totalulu gresita, prin ce pota c  a instrainatu inimile inca si mai tare dec tra crestinismu.

Densulu a voitu ade c  se escite in ascultatorii si cetitorii sei compatimire facia cu baseric a sa prin ac a, c  s a silitu se arete, c  desi baseric a catolica merita atari atacuri, totusi nu le merita si baseric a „ortodoxa“. Continue scient a a atac  si mai departe baseric a catolica, c ce prin ac st a face unu servitiu umanitat i, libertatei si progresului. Inse se nu atace si baseric a „ortodoxa“, c ce ea este nevinovata inaintea tribunalului scientiei celei emancipate. Aceste suntu ideile, cu cari voiesce se apere parintele episcopu Melchisedecu baseric a sa.

Se vedemu inse pentru-ce parintele episcopu Melchisedecu cuget , cum a numai baseric a catolica merita a fi atacata de scient a cea emancipata.

Inainte de tote dice c : „*in tierile apusene, catolice papiste, baseric a in t te reacurile esistintei sale a combatutu si combat  si ast di scient a, a voitu si voesce a incatusi  libertatea cugetarei si progresele scientiei. De ac a acol  scol a si scient a s au isolat  de multu de ac a baseric a si o au combatutu si o combatu cu tote poterile*“.

Amu fi asteptutu pre dreptulu mai multa cunoscintia de istor a europeana dela unu barbatu de cultur  parintelui Episcopu Melchisedecu. Ma amu asept  pre dreptulu, c  unu atare barbatu se cunosc  celu pucinu rudimentele istoriei acestieia. Nu unulu provediutu cu cunoscintie inalte istorice, ci unulu ce de abi  posiede rudimentele ei cele mai primitive, inca scie, c  baseric a catolica necum se fia fostu ver odata inimica scientiei si progresului, chiaru

din contra ea este ace'a, care dupa apunerea culturii antice romane in apusulu Europei a aprinsu primele focularie ale scientiei. Ore in adeveru parintele Melchisedecu nu scie seau se face numai că nu scie, că baseric'a catolica a fundatul cele de antâin universitatî in Europ'a, le a fundatul, nutritu si le a crescutu, asia cătu si astădi dupa-ce aceste fice nemultumitorie ale basericei s'au ruptu cu totulu decatra ea, totusi in principicle fundamentali mai pastréza organisațiunea ace'a, ce li o a datu baseric'a la inceputu? Ore in adeveru se nu scie densulu, că monachii basericiei apusene catolice au fostu aceia, cari dupa asiediarea migratiunei poporaloru au adunatu pre cătu numai li a fostu cu potintia manuscriptele classicilor celor vechi, le au decopiatu, pastratul si studiatu si apoi le au predatul tempului celui nou, că se le folosescă? Numai monachii Cartusiani cătu au facutu in privinti'a acést'a, scie si unu cunoscutioru superficialu alu desvoltarei culturei europene. Afara de ace'a cine nu cunoisce activitatea cea stralucita a Pontificilor romani pentru scientia? Cându va uită istori'a pre unu Nicolau V si pre unu Leonu X, Mecenati ai scientiei, că si cari nu a mai vediutu Europ'a? Éra apoi că in tempulu presente cătu de inimica este baseric'a catolica scientieloru, areta numerulu celu imposantu de barbati basericesci de celebritate europeana in diversele ramuri ale scientieloru omenscii. Astronomulu celu mai mare alu seculului presente, Jesuitulu Secchi, a fostu produsu si crescutu de baseric'a catolica. A fostu elu inimicu alu scientieloru? Ma argumentulu celu mai palpabilu cu privire la lucrulu acest'a este insusi Santi'a Sa Pontificele Leona XIII, care cu tota ocasiunea in tote enciclicile sale provoca clerulu catolien din tota lumea, că se nu ignoreze scientiele, ci se le cultive cu zel si cu iubire. Numai in enciclic'a cea din urma relativa la constitutiunea crestina a staturilor cu căta iubire a imbraciosatu Santi'a Sa mai cu sema scientiele naturali si studiulu loru l'a recomandatu din totu susfletulu.

A fostu si este baseric'a catolica in adeveru inimica scientiei celei depravate, scientiei celei fora de Domnedieu, scientiei aceleia, care mai bucurosu se cufunda in ipotese, cari de cari mai baroce si mi cutzatorie, numai că se nu fia silita a cunoisce pre Domnedieu si baseric'a lui. Scientia acést'a bastarda o a condamnatu si o condamna baseric'a catolica si astădi si o va condamna totu de a una. Scientia acést'a inse este chiaru asia de mare inimica basericiei catolice, că si celei „ortodoxe“ a parintelui Melchisedecu. Ea nu combate numai cele patru puncte din adeverurile basericiei catolice, pre cari baseric'a „ortodoxa“ nu voiesce se le primăscă, ma nu combate nice numai crestinismulu sub ori si ce forma s'ar manifestă elu, ei combate pre insusi Domnedieu, despre care sustiene, că a sositu tempulu, că se fia datu diosu depre tronulu, depre care a domnitu tempu atât de indelungat. Si insusi parintele Melchisedecu vede, că asia este, de ore-ce se tanguesc amaru, că scientia acést'a nu crutia de locu nice baseric'a ortodoxa. Pentru-ce ambla atunci parintele Melchisedecu, că se castige pentru baseric'a sa gratia

scientiei acesteia, cându ea spune înainte, că nice pre Domnedieu nu-lu pote suferi? Cătu de departe este în privint'a acésta Parintele episcopu de protestantii celi creditiosi, cari cunoscundu mai bine că densulu, ce inimicu este scienti'a acésta la ori ce religiune, o combatu de a dreptulu si in facia, nu ambla dupa grati'a ei si nu o mai esacerbeza si mai tare in contr'a basericei catolice, căce bine sciu, pentru-ce o ataca eli pre acésta mai cu veemintia că pre altele, si cumcă cadiendu baseric'a catolica sub loviturile ei, cade ostasiulu celu mai poternicu alu crestinismului, din ce nice una confesiune crestina nu pote ave nice unu folosu, ci numai dauna.

Unu altu motivu alu parintelui episcopu, cu care voiesce se escuse atacurile, ce scienti'a cea emancipata le îndrăpta in contr'a basericei catolice, este că densulu sustiene, că: „*baseric'a papista da lupta organismului societatei moderne*“. Prein acésta voiesce densulu se dica, cumcă baseric'a catolica ataca ideile cele moderne politice.

Cari suntu inse ideile cele moderne politice? Este tare greu a le defini. Liberalismulu că sistemu politicu este modernu, radicalismulu asemene, socialismulu, comunismulu, anarchismulu si nihilismulu totu asemene. Ore parintele Melchisedecu că cretinu nu condamna pre nice unulu din sistemele aceste? Este unu ce inse, care tote sistemele lu au comunu. Anume principiulu, că potestatea de statu nu este dela Domnedieu, caruia au se-i de sema toti celi ce o deprindu, ci vine din diosu dela poporu. Principiulu acest'a paganu este acela, pre care lu condamna baseric'a catolica in principiele politice moderne. Alu doile principiu comunu alu toturor sistemelor acestora este ignorarea totala a basericei din partea statului si tractarea ei că a unei societati de agricultura sau de comerciu pre actiuni. Principiulu acest'a inca nu a potutu, nu pote, si nu va poté baseric'a se-lu primésca de bunu nice odata. Astu-feliu deca combatte baseric'a ceva din principiele politice moderne, atunci ace'a suntu numai principiele aceste si consecintiele loru logice si practice. Cele-lalte principie politice încătu acele nu suntu deductiuni din aceste doue, baseric'a le a lasatu pentru totu de a un'a si le lasa si astădi neatinse. Astu-feliu că se tacemu de altele, baseric'a considera de buna ori si ce forma de gubernat, monarchica, republicana, democratica, si nu condamna pre nice un'a, deca numai ele nu ataca baseric'a. Si deca baseric'a cu unele ocasiuni a venit in conflictu cu unele staturi din apusulu Europei, atunci ace'a nu a fostu nice odata pentru ace'a, că baseric'a nu a voit u a recunoscce ceva principie politice salutarie moderne. Ci a venit u in conflictele aceste totu de a un'a pentru-că statele au atacatu baseric'a voindu a o aservi si nimici pre calea legislatiunei civili. Ore pote privi baseric'a indiferenta, cum unele guverne din Belgia au voit u a face din scoolele elementari nesec seminarii ale necreditiei, si cum altele de asemene principie in Francia nu mai voiescu se mai sufere nice numele lui Domnedieu prin manualele de scola. Si deca baseric'a se opune la asia ceva, atunci dupa ideile parintelui

Melchisedecu „baseric'a da lupta organismului scientiei moderne“. Ce ar dice densulu, cându unu guvern din România s'ar incercă a face asia ceva? Deca si densulu s'ar opune, atunci ore si densulu ar' „dă luptă organismului societatei moderne“?

Nu pre calea parintelui Melchisedecu se potc aperă crestinismulu in contr'a scientiei celei emancipate. Ma -lu potemu asecură cumcă pre calea acést'a nu va castigá pentru baserlc'a s'a pre nice unu liberu cugetatoriu. Aventese densulu pana la espunerea poterei celei domnedieesci a crestinismului, asia cătu liberii cugetatori se se indemne a cugetă asupr'a lui cu seriositate si nu numai alu trece cu vederea cu dispretiu. Atunci sia securu, cumcă va castigá alte resultate, si atunci apoi potc si densulu va castigá alte idei despre lupt'a, ce o porta astădi baseric'a catolica.

Observări referitorie la Liturgieriulu datu in Blasiu la 1870.

In numerulu 23 alu acestei Foie din an. trecutu s'au facutu nescari observări referitorie la unele expresiuni limbistice occurente in Liturgieriulu celu nou tiparit u Blasiu la 1870.

Fia adause la aceste observări si cele ce voru urmă ací, care proprie au referintie mai multu la unele expresiuni, cari nu convinu cu prescrisele rituale, respective cu impartirea interna antica si presenta a basericiei.

Anume, dupa cum e cunoscutu in baseric'a nostra, s. altariu seau Tribunulu celu sacru, decătra Nai'a basericiei e despartitu prin iconostasu. Iconostasulu acest'a (cancelulu, tabula antiqua) e provediutu cu trei (3) usie, adeca: usi'a cea de mijlocu (imperatésca), usi'a decătra médiadă si usi'a de medianópte.

Si éta usi'a cea de mijlocu a Ieonostasului, carea de comunu o cunoscem sub numire de „usia imperatésca“, vá formá obiectulu observariloru presente.

In liturgieriulu celu nou din 1870 usi'a acést'a occura sub diferite numiri. Asia de es. in intréga ordinea Diaconiei ace'a se numesce „usia mare“; la finea Inseratului (pag. 28) ace'sti usia acum se numesce „usia santa“. La inceputulu urmarei Maneeatului pag. 29 se numesee „usi'a din launtrulu altariului“, si pre pag 95 „usia santului altariu“. Pre pag. 29, 68, 70, 72, 73, 82 si 164 érasi se numesece „usia mare“, precându pre pag. 30, 47, 63, 74, 82 si 110 „usia santa“ seau numai simplaminte „usia“ că la pag. 95, 96, 100, 108, 144, éra pre pag. 110, 111 si 143 acelei usie i-se dă numire de „usia imperatésca“. Pre lenga acést'a nu numai că unei si aceleiasi usie se dau asia numiri diverse, ci acele numiri asia de mestecatu ocuru, incătu abia s'a dñsu „usia santa“ de locu dupa ace'a se dice „usia mare“, apoi „usia imperatésca“ prin ce inse mai alesu celoru necunoscatori usioru se potc causá neintilegere si confusione.

Numirile aceste deosebite date unei si aceleiasi usie nu convinu nice cu asiediamamentele generale rituali, nice cu architectur'a antica, respective cu

partile interne ale basericei, după cum erău acele statorite în vechime; și precum suntu și adi. Pentru că:

Edificiul basericei în vechime statea din aceste părți principale, anume:

I. Tend'a, II. Naia basericci și III Altariulu seau Tribunalulu celu sacru.

I. Tend'a basericei avea două părți, adeca 1. *porticulu* seau *pretend'a* (vestibulum, area, pronaos) carea eră partea cea mai extrema a tendei, inaugurata cu muri seau columne și fora coperisiu, de asupr'a careia în tempurile mai tardie s'a radicatu turnulu. Porticul acest'a eră destinat că locu pentru necreditiosi, penitenti scosi din numerulu creditiosilor, pentru plangatori (plungentes), gelitori (lugentes), iernatori (hiemantes) s. a. Loculu acest'a eră *afora* de ambitulu basericei, nice se numera între locurile sacre ale basericei.

Acuma din pretenda seau porticulu acest'a (pridvoru, aolia) prin o porta seau usia eră intrare în a dou'a parte a tendei adeca: 2. in' *tend'a propria*, care a fostu immediatu situata langa nai'a basericci și se numea „*partex ferula*“ „*protemplum*“¹⁾). Loculu acest'a eră destinat pentru penitentii de gradulu alu 2-le, pentru auditori și catechumeni

II. Partea a dou'a principală a basericei a fostu: „Nai'a“ numita de către unii și „choru“ seau „baseric'a propria“. Nai'a de a lungu eră impartita de regula în trei părți, adeca în nai'a de mijlocu, în nai'a sudica și nordica. Fia-care parte avea usia deosebita cu ace'a destingere, că *usi'a naieei de mijlocu eră cu multu mai frumosa si mai decorata*, decâtul cele-alalte doue nai laterale.

III. Partea a III-a a basericei a fostu „*Tribunalulu*“, seau „*Santulu altariu*“ care prin unu cancelu seau parete eră despartitul de către „Naia“. Tabul'a acést'a despartitoria de comunu avea trei usie, anume: usi'a de media-dī, de media nōpte și cea de mijlocu. *Usi'a acést'a de mijlocu* precum e și adi, eră mai *frumōsa si mai decorata* decâtul cele-alalte, și de ore-ce pre acést'a usia se aduce domnedieescile daruri la sant'a mésa a altariului, pentru ace'a acést'a usia se si numesce adi de comunu „*usia imperatēsca*“²⁾).

Din acést'a impartire a basericei se cunoscă, că în vechime partile interne ale basericei erău proovedute cu *trei* (3) *usie mai de frunte*.

Anume: a) unic'a porta (usia) prin carea dein porticu seau pridvoru eră intrarea în tend'a propria; b) usi'a din mijlocu a tendei, prin carea se facea intrare din tenda în nai'a de mijlocu a basericei; și c) usi'a din mijlocu alu S. Tribunalu, prin care se introduceau domnedieescile daruri.

Acuna fia-carea din aceste usie avea numire propria. Si adeca: Usi'a porticului seau a pridvorului se numea = „*usia mare*“ (*υεταὶ τὸ πόλιον*) cea a tendei avé numire = „*usia* (porta) *speciosa, majestōsa*“ (*ἰορκαῖς*) seau și ingerēsca (*αγγελίης*), și în urma cea a Tribunalului sacru se numea = *usia* (usie)

¹⁾ Cfr. Leon. Allatii »De Narthece Veteris Eccl.« in op. »De Libris et rebus eccl. graec. dissertationes« Parisiis 1646. pag.

²⁾ Dupa unii se numesce usi'a acést'a »imperatēsca« și pentru ace'a, că dintre laici singuru imperatului seau capului statului i este ertatul a intră.

Red.

santa (*άγια*) (seau raru si *usia imperatésca*). Aceste eráu numirile generale si in deosebi proprie a celor trei usie.

E dreptu, că cátă odata obvine si ace'a, că „usi'a cea prețioasa seau majestósa“ se numesce „*usia imperatésca*“, éra acést'a „*usia speciosa*“ pentru-că ambele numiri suntu identice, asia cátu numire de „*usia imperatésca*“ se referesce nu la usi'a S-tului Tribunalu, ci la usi'a Naiei de mijlocu seau la cea speciosa¹⁾.

Desí disciplin'a antiqua referitória la diferinti'a acést'a, a esistatul intre gradurile cathecuménatului, — a penitentilor si intre credintiosi — pentru care mai vertosu s'a arestatu lips'a deosebirei partilor interne ale basericiei — a incetatu; a remasu inse pâna adi spiritulu acelei discipline, precum si insemnatetea symbolica a acelei impartiri; carea impartire altu-cum cu putienă abatere si pana adi se sustine.

De ací urmédia, că decumva in liturgierulu din cestiune de exemplu la celebrarea Litiei s'au sustinutu prescrisele referitória la disciplin'a cea vechia, incâtul acoló se dice, că *se ducu in tenda*, seau că se face *afara* (de baserica); apoi că „*intră in baserica*“ (pag. 9, 23 si 27) si in urma că se ducu in *s-tulu altariu*; déca la prescrisele rituale ale solemnitatei invierei in Pentecostariu (edt. Blasiu 1778) prea bine se face deosebire intre „pridvoru“, — „baserica“, — „santele dveri“ (ale altariului), si „usie imperatesci“ (care suntu cele dela nai'a basericiei); corectitatea prescriselor rituale poftesce consequinti'a ace'a, că si in liturgieriu, usiei basericiei, despre care se face amintire se se dñe numire propria, dupa cum se folosesce atare numire in Euchologiu la, „*Rondul'a chipului celui micu*“, unde usile santului altiriu se numesc „usie sante“, usi'a cea de mijlocu a naiei „*usia imperatésca*“, éra se nu se mesteece numirile acele, incâtul usiei S. Altariu acusi se se dñe numire „*usia mare*“, apoi „*usia imperatésca*“ s. a. m.

De óre-cee inse in Liturgieriu nu e vorba de alta usia decâtul de ce'a a altariului: modest'a-mi parere ar' fi, că cu ocasiunea unei editiuni noue ace'a usia in totu loculu se se numesea: „*usia santa*“ (imperatésca), că astu-feliu se fia consequintia si corectitate in expresiuni si prescrise rituale.

Zabraniu la 19 Dec. 1885 st. n.

J. Borosiu.

Chateaubriand despre modulu de scriere alu Santei Scripturi.

(Continuare si fine).

In fine, stilulu alu treile si celu din urma alu cartiloru sănte e acel'a alu *testamentului nou*. Acet'a e, in care sublimitatea profetilor se preface intr'una fragedime totu atâtu de sublima, in care vorbesce iubirea domneiéscă, in care *cuvantul s'a facutu* intru adeveru *carne*. Ce unctiune! Ce simplicitate!

¹⁾ Cfr. Allatii l. c. pag. 117—119.

Fia-care evangelistu are unu caracteru particulariu, afara de santulu Marcu, acarui evangelia se pare a fi prescurtarea evangeliei santului Mateiu. Inse santulu Marcu a fostu invatiacelulu Santului Petru, si multi suntu de parere, ca elu a scrisu la dictatulu acestui principe alu apostoliloru. E dea se insemnă, ca elu a enaratu si caderea inveriatoariului sen. Acést'a ni se pare unu misteriu sublimu si petrundiatoriu, ca Isusu Christosu a alesu dintre inveriaceii sei de capu alu basericei sale chiaru pre acel'a, care s'a lapedatu de elu. Ací e intregu spiritulu crestinismului: santulu Petru e Adamulu legei celei noue; elu e parentele pecatosu si penitente a noului Israilu; caderea lui ne inveria intre altele, ca religiunea crestina e religiunea indurarei, si ca Isusu Christosu si-a asiediatu legea s'a intre omenii supusi peccatului, nu intru atât'a pentru nevinovatia, cătu mai multu pentru penitentia.

Evangeli'a santului Mateiu e preziosa cu deosebire din punctu de vedere moralu. Acést'a e apostolulu, care ne a lasatu cele mai multe din preceptele acele ale simtiemantelor, cari isvorescu cu atât'a abundantia din gur'a lui Isusu Christosu.

Santulu Ioanu are unu ce forte dulce si forte fragedu. Recunoscemu in elu *inveriaceelulu pre care l'a iubitu Isusu*, pre inveriaceelulu, pre care a dorit u se-lu aiba lângă sene, in gradin'a oliveloru, la capetulu vietiei sale. Fora indoieala, inalta destinctiune! Pentru-ca numai pre amiculu inimiei nostre lu tienemu demnn de a intrá in misteriele dorerei nostre. Ioanu a fostu afara de ace'a singurulu dintre apostoli, care a insocit u pre fiulu omului pana la cruce. Ací s'a intemplatu ca mantuitoriu i-a incredintiatu pre mam'a sa. *Mulier, ecce filius tuus.* Deinde dicit discipulo: *Ecce Mater tua!* Cuventu cerasca, vorba neesprimabila! Inveriaceelulu tare iubitu, care a dormit u la sîmfulu inveriatoariului, i-a pastrat u in sufletulu seu imaginea nestersa, si elu a fostu celu de antaiu, care l'a recunoscetu dupa inviare. Inim'a lui Ioanu nu s'a potutu insielá in trasurile divinalui seu amicu, si la elu s'a nascutu credinti'a din iubire.

In fine spiritulu intregei evangelie a santului Ioanu e cuprinsu in masim'a ace'a, ce o repeti elu in betranetiele sale: apostolulu acest'a plinu de dile si fapte bune, ne mai potendu tiené vorbiri lungi poporului celui nou, pre care l'a nascutu in Isusu Christosu se indestulicea dicandu-le: *copilasii miei iubitive unulu pre altulu!*

Santulu Jeronimu afirma, ca santulu Luc'a a fostu medicu, cea ce era in anticitate una profesiune pre cătu de nobila, pre atâtu de frumosa, si ca evangeli'a lui e medicin'a inimiei. Spresuuea acestui apostolu e pura si inalta, se vede ca elu a fostu unu barbatu versat u in scientie, si care cunoasea lucrurile si omenii tempului seu. Elu -si incepe enararea in manier'a istoricilor antici; ti se pare ca asculti pre Herodotu:

1. De orece multi au intreprinsu a serie istoria'lui lucrurilor ce s'au intemplatu intre noi;

2. Urmandu reportulu ce ni l'au facutu accea cari le au vediutu de la incepantu cu ochii proprii si au fostu ministrii cuventului;

3. „Si mie mi se pare de lipsa, prea bune Teofile, se-ti scriu in modu sistematic intréga istoria, dupa-ce me am informatu de ameruntulu despre tote lucrurile dela inceputulu loru.

Astădi e nescientia nostra atât de mare, incât sunta pôte omeni de scientia, cari se voru miră audiindu, că santulu Luc'a e unu scriotoriu mare, acarui evangelia respira geniulu anticitatei heline si hebraice. Ce esiste ceva mai frumosu decât intréga partea ce precede nascerei lui Isusu Christosu?

„In dilele lui Irodu, a regelui Judeici, eră unu preotu cu numele Zahari'a, din vîta lui Abia; femeia lui eră din fetele lui Aronu, ea se numia Elisavet'a.

„Amendoi erău drepti inaintea lui Domnedieu . . . Ei nu aveau nice unu copilu, pentru-că Elisavet'a eră stérpa, si amendoi inaintăti in dilele loru“.

Zaharia ofere unu sacrificiu; unu angeru *i-se arăta standu lunga altariulu tamâierei*. Acest'a i- predice, că va avé unu fiu, că fiulu acest'a se va chiamá Joanu si va fi premergutoriulu lui Mesi'a, si că acel'a va *reuni inim'a parentiloru si a fiiloru*. Acel'a-si angeru merge dupa ace'a spre a află *una vergura ce petreceă in Israيلu*, si dise ei: „Bucura-te, cea ce esti plina de daru! domnulu este cu tene“. Mari'a se duce in muntii Judeei, ea intalneste pre Elisavet'a, si copilulu ce portă acést'a sub sinulu seu, tresare la vocea vergurei ce trebuiea se aduca la lumina pre mantuitoriulu lumei. Elisavet'a cuprinsa indata de spiritu santu i-si inalta vocea si strigă: „benecuventata esti tu intre muieri, si binecuventat e fructulu pantecelui teu“.

„De unde e mie fericirea, că mam'a mantuitorului meu vene la mine?“

Că precându me ai saluiatu, vocea ta nu ajunse inca la urechile mele, si éta copilulu meu a tresarit de bucuria in sinulu mien.

Dupa ace'a Mari'a intonéza canteculu magnificu: „Maresce suflete alu meu pre Domnulu“.

Dupa aceste urmăză istoria cu eslele si pastorii, *una cétă numerosa din armă'a cerésca cânta nótpea: Marire intru cei de susu lui Domnediei, pre pamentu pace si intre omeni buna învoie!* cuventu demnu de angeri, si care eră una prescurtatiune a religiunei crestine.

Noi credem, că cunoșcemu incâtiva anticitatea, si îndrasnimu a afirmá, că omulu va trebuif se cerce multu tempu la cele mai frumose genie atâtul ale Romei si Greciei, pana ce va află ceva care se fia totu de una data atâtul de simplu si atâtul de miraculosu. Ori cene va cetí evangeliele cu ceva atentiune, va află in ele la totu momentulu lucrure admirabile, pre cari la incepantu le trecemu cu vederea din cau'sa siplicitatei loru estreme. De exemplu santulu Luc'a, descriendu genealogia lui Christosu, se inalta pana la facerea lumei. Ajungandu la generatiunile cele de ântâi si continuandu cu nenume-rarea neamurilor díce: *Cainan qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam,*

qui fuit Dei. Cuventulu simplu *qui fuit Dei*, pusu ací fora de comentariu si fora de reflesiune, spre a espune crearea, originea, natur'a, scopulu si misteriulu omului, ni se pare sublimitate de totu mare.

Religiunea fiului Mariei e că si esent'a religiunilor diverse, seau ace'a carea cuprinde in sene cele mai multe lucruri ceresci. Caracterulu stilului evangelicu se potc descrie in câteva cuvante: e tonulu auctoritatei parentiesci, amestecatul cu unu ce de' indulgintia fratiésca, si unu ce dein indulgenti'a unui Domnedie, care spre a ne rescumperá, a benevoitu a deveni fiulu si fratele omenilor.

In urma, cu cătu ceteșce ceneva mai multu epistolele apostoliloru, si cu deosebire a santului Pavelu, cu atâta se mira mai multu: nu intielege ce omu e acest'a, care in form'a unei admonitioni comune dîce in modu familiaru cuvinte sublime, desfasiura consideratiunile cele mai profunde asupr'a inimii omenesci, esplica natur'a fientiei supreme, si predice venitoriu.

Unu casu prarticu despre inferirea in matricula.

Unul dintre cetitorii organului acestuia ni pune intrebarea, cumcă ore suntu de a se inferi in matricula pruncii acatolici botezati decatra unu preotu de ai nostri seau nu? Inainte de ce amu respunde la intrebarea acést'a, este de lipsa se precisam casurile, candu unu preotu de ai nostrui vine in pusetiunea de a botezá copii acatolici. Copiii acatolici suntu de a se considerá copiii acacia, pre cari legea civila i considera de atari. Dupa legea civila copii acatolici suntu toti copiii nascuti din parinti acatolici. Deca inse casator'a este mestecata, atunci acatolici suntu celi de seculu partei acatolice. Deca copilulu este nelegiuittu, atunci e acatolicu, decumva mam'a e acatolica; deca inse tatalu lui lu recunosce de alu seu, si tatalu si mam'a apartienu la doue confesiuni, atunci do e de seculu tatalui, urmeza confesiunea tatalui, de e de alu mamei, atunci urmeza pre a mamei. Deca copilulu este gasitu, atunci urmeza confesiunea celui ce-lu cresce.

Se nasce inse intrebarea, că ore iertatu este a botezá copiii, cari dupa legea civila suntu de a se considerá de acatolici? La acést'a respundem, că de regula nu este iertatu. Acóst'a din cauza, că prin sacramentulu botezului dupa credinti'a nostra se face omulu membru alu basericei. Din caus'a acést'a baserie'a si pretinde, că patrinii seau nanasii se iec asupr'a sa sarcin'a de a instruá la casu de lipsa pre celu botezatu in adeverurile basericei, că astafelui se pota trai in vietia că unu adeveratu fiu creditiosu alu basericei. Acum de aci de sine urmeza, că nu este iertatu a botezá pre unu copilu, cu privire la care preotulu nunumai, că nu are nice un'a garantia, că va fi instruitu in adeverurile basericei, si va trai că unu fiu creditiosu alu ei, ci despre care se scie securu, că nu va fi crescutu că fiu alu basericei. Din caus'a acést'a dicem, cumcă de regula nu este iertatu a botezá pre atari copii. Acést'a ar' fi legea cea basericésca.

Inse axiom'a dreptului dice că: *necessitas frangit legem.* Din care cauza in casu de lipsa, candu ministru acatolicu nu este in ace'a comuna, si candu este periculu in asteptare, fienducă e temere, că prunculu va mori nebotezatu, atunci preotulu nostru rogatu de parinti pote se botzeze pre copilulu acatolicu. Pote se-lu botzeze, fienducă in casulu acest'a, desi nu are nice un'a garantia, că copilulu va fi educatu in credinti'a nostra, totusi fienducă copilulu e aproape de morte, asia preotulu trebue se aiba inaintea ochilor nu atât'a vietii'a acést'a, cătu mai multu vietii'a cealalta, carea pretinde, că copilulu cu ori ce pretiu se nu remana nebotezatu. In casulu acest'a preotulu nu-lu botéza atât'a pentru vietii'a acést'a, cătu mai multu pentru cealalta, unde nu mai este deosebire de confesiune.

Se nasce inse acumu intrebarea, că ore dupa ce prin botezu se face omulu membru alu basericiei, unu atare copilu este elu de a se consideră in genere de membru alu basericiei sau nu? La acést'a respundem, că dogmaticice si dupa legile basericiei ar' trebui se se considere de membru alu basericiei nostre. La acést'a inse i sta in cale legea civila, dupa care confesiunea copiloru, ori de cine se fia botezati, are se se indrepte dupa prescrisele de mai susu. Si acést'a cu atâtu mai vertosu, că Inaltulu Ministeriu a esplicatu prescrisele civili de mai susu in sensulu acel'a, că botezulu cuiva nu se poate consideră că unu actu, prin care cineva devine membru alu confesiunei ministrului, dela care a primitu botezulu. Si apoi si candu nu ar' fi legea civila, pentru ce se-lu-si considere pre unu atare copilu de membru alu basericiei nostre, cându scie securu, că nu va fi crescutu in ea si nu se va tiené de ea?

Fienducă inse preotului nostru numai in casu de necessitate i este iertatu a boteză pre copiii acatolici, de ace'a de sine se intielege, că in atari casuri numai sacramentulu botezului are se li-lu conferésca. Sacrementulu confirmatiunei care in baseric'a nostra se conferesce immediat dupa botezu, trebue se-lu omita, fienducă sacramentulu acest'a nu este absolutu de lipsa spre mantuire, si parintii au cerutu dela preotulu nostru pentru copilulu loru numai ce este absolutu de lipsa spre mantuire, si absolutu de lipsa este numai botezulu nu si confirmatiunea. Ma parinti acatolici, cari nice nu credu in sacramentulu confirmatiunei, conferirea lui de securu, că nice nu o postescu.

Ce atinge inse inferirea ataroru copii in matricul'a botezatiloru, avemu de insenmatu, că cu privire la asia ceva nu ni este cunoscetu, se esiste nice un'a lege basericésca sau civila. Ce ar' fi dara de facutu? La totu casulu preotulu are se urmeze ce'a ce este mai securu, si mai bine se faca mai multu decâtua prea pucinu. Mai securu este preotulu inse, deca si pre acestia i inferesce in matricula adaugandu si ace'a apriatu in rubric'a confesiunei, cumcă copilulu este acatolicu. Atât'a inse nu este destulu, ei preotulu trebue se incunoscintieze si pre ministrulu acatolicu respectivu despre botezulu conferit. Acest'a apoi va face cum va afă elu cu cale.

Deca va observá preotulu tote lucrurile aceste, atunci credem, că este asecuratu in contr'a la ori ce eventualitatii.

Vieti'a religiosa a Parisului.

Organulu nostru a adusu din cându in cându căte un'a notitia, din care se vede ur'a cea infernală a ateistilor francesi facia cu totu ce mirósa a ceva religiune nunumai positiva, ci chiaru si naturala. S'ar insielá inse amaru, cine ar crede, că intréga natiunea cea nobila francesa este inspirata de atari idei. Atcistii suntu in natiunea acést'a numai una mana de omeni, ce dispara facia cu immens'a majoritate a poporului credintiosu. Desi inse suntu pucini, totusi au unu curagiu, ce intrebuintiatu in unu lucru bunu, ar aduce multu folosu natiunei acesteia nobile, ce a trecutu prin atâte cercări. Curagiul acest'a estraordinariu alu ateistilor aduce cu sene, de atacurile indreptate de eli cu atât'a veemintia in contra religiunei implu in scurtu tempu totu de-a-una intréga Europ'a, asia cătu unu necunoscutoriu tare usioru ajunge la credint'i'a, că in Franci'a a pierit u deja tota religiunea.

Si totusi nu este asia. Curagiul, abnegatiunea si eroismulu credintiosilor francesi este neasemenatul mai mare, decâtul alu ateistilor. Faptele loru inse conforma cuvintelor Mantuitorului se indeplinescu in tacere, fora scomotu si fora veemintia, asia cătu pentru celi de departe statatori suntu cu totulu nevediute.

Inca Iuliu Caesar deserie pre Galli, stramosii Francesiloru, cumcă se entusiasméza iute, forte iute pentru ori ce lucru, si deca se entusiasméza odata, atunci facu lucruri admirabile si in bunu si in reu. Trasur'a acóst'a de căracteru observata de ochiulu celu finu si ageru alui Iuliu Caesar nu o au pierdutu Francesii nice pana in diu'a de astădi. Si astădi Francesii se entusiasméza iute si cu potere pentru ori si ce lucru. Argumentu despre acést'a suntu de o parte ateistii celi selbatici, de alta parte numerulu celu imputenatoriu de credintiosi atâtul de tari si insufletiti de credint'i'a loru, precum nu mai poate află omulu decâtul in seclii celi de antaiu ai crestinismului. Franci'a, precum dice istoriculu celu mare Guizot, este singur'a tiera unde necredint'i'a cea mai crassa o intempina omulu nu odata in un'a casa cu credint'i'a cea mai eroica. Nu odata doi conugi mergu in direptiunile acestei atâtul de opuse un'a alteia, că se nu mai amintim, că se intempla lucrul acest'a nu ararcori intre tata si fiu si intre frate si frate.

Din caus'a acést'a, credem u a fi consultu, deca, dupa-ce din notitiile aduse din cându in cându de organulu nostru s'a vediutu poterea si curagiul necredintiei in tier'a acést'a frumosa si la natiunea acést'a generosa, asia acum ne vomu ocupă cu poterea cea preste fire si cu curagiul celu neinvinsu alu credintiei, cari potemu dfce, că precum suntu si se vedu in tier'a acést'a, nu mai suntu si nu se mai vedu aire nicairi. Se va vedé pre langa ace'a din aceste, că pre langa tota larm'a, ce o facu ateistii, totusi Francesii suntu pana in diu'a de astădi celu mai credintiosu poporu in lume.

Spre scopulu acest'a amu alesu anume Parisulu, cuibulu necredintei. Si din lips'a spatiului astădi vomu produce numai descrierea adoratiunei nocturne a Santei Euharestie decâtura societatfile religiose din Parisu, si inca o vomu reproduce dupa unu martoru oculatu.

Langa Parisu se afla unu dealu mare numitu *Montmartre*. Pre dealulu acest'a se dice, ca a suferit martiriu Dionisiu Areopagitulu, discipululu atenianu alu Santului Paulu laolalta cu discipulii proprii Rusticu si Eleuteriu. Poporulu francesu dupa resbelulu celu nefericitu din 1870 si a propusu a edificá aici una baserica pomposa spre a espiá prin ea peccatele, pentru cari a tramsu pote Domnedieu nefericirea ace'a mare preste elu. Pentru baseric'a acést'a s'a spesatu deja 16 milione, si in mare parte este si gata. La baserica se afla una capela, in care Sant'a Eucharistia este in continuu espusa adoratiunei, si diu'a si noptea in continuu pre rendu barbati pii o adorerá in genunchi.

In una sera rece si viforosa din toamna anului 1885 baturu dupa olalta mai multi barbati la usi'a capelei, cari faru numai decătu lasati in lountru. Toti se vedeau, ca suntu osteniti de luerulu dfilei si de suirea cea grea a dealului. Interiorulu capelei erá tare splendidu illuminat de luminile cele multe din giurulu altariului. Mai multe persone stau in genunchi inaintea Santei Eucharistie. Celi ce sosieau inca ingenunchiau pucinu, si apoi disparau pre una usia mica in sacristia de langa capela. In una sala mare de langa sacristia se aduna toti celi ce au sositu. Eli erau membrii a unei societati pie, carea erá obligata in ser'a ace'a se trimita 14 personе, cari se adoreré sant'a Eucharistia in decursulu noptei. Candu erau adunati, unulu dintre eli dise catra celilalti: etă suntemu numai 10 si 14 insi au fostu, cari s'a obligatu, ca voru veni in noptea acest'a. Pote-ca fiindu tempulu asia uritu din caus'a departarei se voru fi intârziati, si asia voru trebuui unii din voi in noptea acest'a se adoreze doue ore! O, nu siti ingrigiti, dise unulu din celi mai betrani, in cealalta sala suntu 19 insi membrii ai altrei societati, cari inca au venit se adoreze in noptea acest'a.

Indata dupa acest'a unulu din eli se asiedia la mesa, si serie pre rendu orcle si personele, ce voru ave se adoreze in una fia-care ora in decursulu noptei. Punctu la la 9 ore usi'a capelei de catra strada se inchide, si celi veniti se rogara pucinu, si apoi 6 remaseru in genunchi inaintea altariului, si celilalti se duseru pana i va ajunge rendulu in un'a sala vecina, unde erau paturi asternute simplu, in cari in fia-care nopte unii dormu pana candu altii se roga si adorerá. Se culca numai de diumetate imbracati si lampele inca ardu numai de diumetate. Demaneti'a au ascultatut toti Sant'a Liturgia si s'a cuminacatu. Astu-feliu se petrece la baseric'a acest'a diu'a si noptea de mai multi. Adoratorii suntu totu laici, si cate odata se aduna atatia, catu potu adorá in fia-care ora cate 10 insi de-oata.

Revist'a basericésca.

Provinci'a metropolitana gr. cat. romana de Alb'a-Juli'a. Precum ni anuncia foile din Rom'a, Escellenți'a Sa Prea Sancitulu nostru Metropolitul la olalta cu Illustratatile Loru Episcopiei sufragani de Orade, Lugosiu si Gherla au fostu primiti in 29 Mai a. c. in audientia particularia si distinsa de catra Santi'a Sa Leonu XIII. Cetatea eterna o au parasituit apoi in 31 Mai a. c.

In 30 Mai a. c. a repausatu in Domnulu Gedeonu Blasianu protopopulu Mediasiului dupa unu morbu indelungatu de mai multi ani. Repausatulu este de securu cunoscetu partei celei mai mari din preotimea archidiecesana, ca unulu ce a functionatu tempu de 20 de ani ca prefectu si professoriu seminarialu mai antaiu la istoria basericésca si dreptulu canonico, si dupa acea la teologia morală si pastorală si la pedagogie. Ce caracteru solidu, blandu si umanu a fostu repausatulu, credemu ca este superfluu a mai spune, dupa ce asia multi din preotimea archidiecesana ca discipuli ai densului au avut ocazie a-lu stimă si iubí pentru calitățile aceste. A fostu afara de acea si unu teologu consumatu, si pre langa tote aceste cătu se poate mai modestu si nepretensivu, asia cătu potemu dice, ca cu densulu s'a scoborit in mormentu unu idealu de preotu adeverat. Deo Domnedieu, ca cătu se poate mai multi din discipulii sei se-lu imiteze, cace din rostulu domnediecescu credemu, ca va fi auditu cuvintele maritate: „*bine servitoriu bunu si creditiosu, preste pucine ai fostu, preste multe te voiu pune, intra intru bucurica Domnului teu!*”.

Itali'a. Cu ocazie alegerilor de acun la parlamentulu italianu s'a arcatatu unu simptomu cu totulu nou in istoria tinerului regatu alu Italiei. Unulu din asseclii celi mai sinceri alui Garibaldi, deputatul calabresu Fazari a pasit inaintea alegutorilor sei cu programulu de a impacá regatulu Italiei cu Pontificale. Dupa propri'a lui marturisire suntu multi barbatii de statu italiani, cari cugeta in respectulu acesta ca si elu. Temerea inse, ca nu cumva se-si pierda popularitatea, si se fia stigmatizati de „clericali” si „reactionari” i face se taca. Fazari este in privint'a acesta mai sinceru si mai cavaleru. Elu vede bine multele desastre, la cari este si va fi espusa tinerului regatu, din cauza inimicitiei, in care se afla elu cu un'a potere atatu de magnifica ca Pontificatulu. Si apoi in urm'a dorerei, ce o semte pentru acest'a, ca unulu in care iubirea de patria e mai mare ca cea de sine insusi, cu risarcarea numelui seu, voiesce a face un'a incercare de a abate dela Itali'a desastrele aceste. Si mirare! Elu chiaru pentru punctulu acest'a din programulu seu politicu a fostu alesu cu un'a majoritate impunetoria. Eta ce dice Fazzari relativu la punctulu acest'a din programulu seu:

„Eu credu, ca pre langa tote afirmatiunile contrarie ale unor spirite „marginite si fanatice nu va fi tare greu a implini esigintiele juste ale „Pontificelui. Pontificatulu cresce pre dì ce merge in autoritate si in influintia. „Suveranii celi mai poternici, barbatii de statu celi mai ilustri rivalisiza in „alipirea si in respectulu facia cu Santulu Scaunu. Capulu imperiului celui „mai poternic protestantu submite in dilele nostre Pontificelui decisiunea „unei controverse internationale, si cu tote ca decisiunea acest'a nu ia fostu „nice decum favorabila, totusi se supune si i multumesce. Ma insusi republicele „cele mai ostile preponderantiei basericiei catolice cerca in modu evidentu „midilocul de a poté incungiurá un'a ruptura cu Pontificatulu. Singuru „Itali'a, in carea Pontificatulu si are scaunulu seu, persista in un'a situatiune, „carea nu permite nice un'a apropiare. Pentru Itali'a este un'a cestiune „vitale esirea din pusetiunea acest'a. Ea inca trebuie se afle unu midilociu, si „trebuie se-lu cerce ca si D. de Bismarck, care a sciutu astă unu midilociu „spre a esf din labirintulu legilor din Mai“.

Vomu vedé, cumva pasi deputatulu Fazari cu programulu acest'a inaintea parlamentului italiano.

Proprietariu, editoriu si redactoriu responsabilu: Dr. Alesandru V. Gram'a.

Tipografia Seminariului gr.-cat. in Blasie.